C/2026/193

2026 1 5

Geografine nuoroda žymimo produkto specifikacijos patvirtinto standartinio pakeitimo paskelbimas pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2025/27 [1] 5 straipsnio 4 dalį

(C/2026/193)

PRANEŠIMAS APIE STANDARTINIO PAKEITIMO PATVIRTINIMĄ

(Reglamento (ES) 2024/1143 24 straipsnis)

„Haricot tarbais“

ES registracijos numeris PGI-FR-0080-AM01 – 2025 10 10

1. **Produkto pavadinimas**

„Haricot tarbais“

2. **Geografinės nuorodos tipas**

☐ SKVN

☑ ☑SGN

☐ GN

3. **Sektorius**

☑ Žemės ūkio produktai

☐ Vynai

☐ Spiritiniai gėrimai

4. **Šalis, kuriai priklauso geografinė vietovė**

Prancūzija

5. **Valstybės narės institucija, pranešanti apie standartinį pakeitimą**

Pavadinimas

Žemės ūkio ir apsirūpinimo maistu savarankiškumo ministerija

6. **Priskyrimas prie standartinių pakeitimų**

SGN „Haricot Tarbais“ pakeitimo paraiška nesusijusi nė su vienu iš trijų Sąjungos lygmens pakeitimo atvejų; konkrečiai, ji nesusijusi su:

a) saugomos kilmės vietos nuorodos / saugomos geografinės nuorodos pakeitimu;

b) pakeitimu, dėl kurio kyla rizika, kad bus panaikintas ryšys su geografine vietove;

c) pakeitimu, dėl kurio nustatomi papildomi prekybos produktu apribojimai.

Todėl Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad prašomas pakeitimas traktuotinas kaip standartinis.

[1] 2024 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2025/27, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1143 papildomas geografinių nuorodų, garantuotų tradicinių gaminių ir neprivalomų kokybės terminų registravimo ir apsaugos taisyklėmis ir panaikinamas Deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 664/2014, (OL L, 2025/27, 2025 1 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/27/oj).

7. **Patvirtinto standartinio pakeitimo (-ų) aprašymas**

Skirsnis

Produkto pavadinimas

Aprašymas

Išbraukiamas pateikimo formatas.

☐ Šis pakeitimas turi įtakos bendrajam dokumentui.

Skirsnis

Produkto aprašymas

Aprašymas

Botaninis veislės aprašymas

Patikslinamas veislės aprašymas. Išbraukiamas apibūdinamasis žodis „vėlyvas“ ir lapelių dydis bei forma. Įtraukiama daržinės pupelės rūšis (*Phaesolus vulgaris*) ir vijoklinių daržinių pupelių tipas.

Šviežio produkto aprašymas

Nustatoma mažiausia ribinė vertė – ne mažiau kaip 90 proc. kiekvienos partijos ankščių turi turėti po tris grūdus.

Ilgio intervalas (15–20 cm) pakeičiamas mažiausiu ilgiu (10 cm).

Žaliai spalvai apibūdinti pridedamas žodis „blyškiai“.

Išbraukiamas išvaizdos, kokybės, konservavimo ir pateikimo reikalavimų aprašymas.

Džiovinto produkto aprašymas

Grūdų spalva pakeista iš grynai matinės baltos į „nuo baltos iki kreminės“.

Formos aprašymas „beveik inkstiškos / plokščios“ keičiamas į „inkstiškos“.

Išbraukiamas saitavietės aprašymas.

Vietoje anksčiau nustatyto 2 cm dydžio, dabar reikalaujama, kad ne mažiau kaip 90 proc. kiekvienos partijos grūdų būtų bent 1,5 cm ilgio.

Išbraukiama didžiausio drėgnio vertė (17 proc.), nes ši nuostata priklauso reglamentavimo sričiai.

Įterpiamas plonos odelės tekstūros aprašymas ir

išvaizdos, kokybės bei pateikimo reikalavimų aprašymas. Konkrečiai, sudžiuvę ir (arba) mechaniškai pažeisti grūdai negali sudaryti daugiau kaip 6 proc. pakuotės svorio.

Pateikimas prekybai: nustatomos pakavimo taisyklės.

— Šviežių pupelių pakuotė: saugi užantspauduota ir laidi orui, kad nesurūgtų.

— Džiovintų pupelių pakuotė: hermetiška ir saugi užantspauduota, tinklinius maišelius naudoti draudžiama.

— Giliai užšaldytų pupelių pakuotė: hermetiška ir saugi užantspauduota.

Atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės aktus, susijusius su SGN naudojimu maisto produkto, kurio sudėtyje yra tas SGN žymimas produktas, pavadinime, išbraukiama išsami informacija apie termiškai apdorotų pupelių pateikimą ir termiškai apdorotų pupelių konservavimo procesų aprašymą.

Gilaus užšaldymo aprašymas perkeliamas į skirsnį dėl auginimo būdo.

☑ Šis pakeitimas turi įtakos bendrajam dokumentui.

Skirsnis

Geografinės vietovės apibūdinimas

Aprašymas

Geografinė vietovė nekeičiama. Galiojančioje produkto specifikacijoje nurodytų komunų, kaimyninių kantonų ir rajonų sąrašas suderinamas su Nacionalinio statistikos ir ekonomikos tyrimų instituto (INSEE) sąrašu, pateiktu 2025 m. Oficialiajame geografinių kodų registre.

Išvardijami geografinėje vietovėje atliekami veiksmai. Į skirsnį dėl geografinės vietovės dabar įtraukiamas dar vienas veiksmas: sėklų dauginimas. Siekiama sėklas auginti tokiomis klimato sąlygomis, kurios būtų panašios į vietovei būdingas, kad grūdai lengviau prisitaikytų prie aplinkos.

☑ Šis pakeitimas turi įtakos bendrajam dokumentui.

Skirsnis

Duomenys, įrodantys, kad produktas pagamintas geografinėje vietovėje

Aprašymas

Peržiūrėtas atsekamumas, su juo susijusią informaciją suderinant su nuostatomis, išdėstytomis produkto specifikacijoje ir jos pakeitimuose pateiktuose auginimo reikalavimuose.

Atitinkamai patikslinamas gyvavimo ciklas.

Įtraukiamos šios deklaracijos: identifikavimo deklaracija, ketinimo neauginti arba veiklos nevykdymo deklaracija ir metinė kiekių deklaracija.

☐ Šis pakeitimas turi įtakos bendrajam dokumentui.

Skirsnis

Auginimo būdas

Aprašymas

Auginimo metodai

Sklypų pasirinkimas

Dėl su klimatu susijusių priežasčių nustatoma viršutinė 700 metrų aukščio riba.

Prie molio, bendro dulkių, organinių medžiagų ir pH lygio matavimo analizės pridedama informacija apie jos atlikimo dažnumą.

Veislių pasirinkimas Patikslinama, kad sėklos registruojamos oficialiuose Prancūzijos arba Europos rūšių ir veislių sąrašuose ir atitinka SGN „Haricot Tarbais“ auginimo sąlygas, pradedant sklypų pasirinkimu ir baigiant laikymu prieš pateikiant rinkai.

Sėja

Sėjos datos pakeičiamos augalams dygti tinkamiausiomis temperatūros sąlygomis.

Didžiausias tankis pakeičiamas iki 35 000 augalų viename hektare, nepriklausomai nuo atramos tipo, tarp augalų paliekant mažiausią nurodytą atstumą, kad būtų užtikrinta pakankama šviesa ir augalai gerai vystytųsi.

Atramos Pupelės parėmimo ant atramų laikotarpis pratęsiamas nuo vieno mėnesio iki 45 dienų, nes buvo pailgintas sėjos laikotarpis ir norima, kad dirvožemis ne tiek susmegtų lietinguoju laikotarpiu.

Tręšimas Priklausomai nuo atramos tipo, nitratų papildų kiekis padidinamas nuo 20 iki 40 papildomų vienetų. Įtraukiamas reikalavimas papildus naudoti dalimis. Išbraukiamos rekomenduojamos mineralinių medžiagų, reikalingų dirvožemio pusiausvyrai palaikyti ir augalų poreikiams užtikrinti, ribinės vertės.

Fitosanitarinis apdorojimas Įvedama sėjomaina. Išbraukiama nuostata dėl produktų, įtrauktų į sąrašą, sudarytą su Regionine augalų apsaugos tarnyba (SRPV), naudojimo, nes ji priklauso reglamentavimo sričiai.

Drėkinimas Drėkinimo valdymo aprašyme numatoma prievolė mažinti naudojamo vandens kiekį ir dirvą drėkinti atskirais intervalais.

Derliaus nuėmimas Nuimant džiovintų pupelių derlių leidžiama naudoti mechanines priemones. Išbraukiama nuostata, kad sunokimą reikia vertinti pagal spalvą. Dabar patikslinama, kad kiekviena partija patvirtinama vadovaujantis 2 dalyje nustatytomis savybėmis.

Laikymas ir džiovinimas

Dabar aiškiau apibrėžiamos pupelių laikymo sąlygos: neleidžiama pupelių laikyti ant žemės, laikoma pastogėse arba pastatuose su stogu. Džiovinti galima rankiniu arba mechaniniu būdu. Nustatomas mechaninio džiovinimo metodas, nurodant, iš kur gauta energija ir koks turi būti drėgmės kiekis.

Išbraukiami duomenys apie kūlimo metodus (rankiniu arba mechaniniu būdu), taip pat informacija apie galimybę džiovinti.

Rūšiavimas (ir neprivalomas džiovinimas)

Įtraukiama džiovinimo (rankinio arba mechaninio) galimybė. Todėl šio skirsnio pavadinimas iš dalies keičiamas į „Rūšiavimas (ir neprivalomas džiovinimas)“.

Įtraukiama informacija, kokia temperatūra tinkama džiovinant mechaniniu būdu. Energija turi būti gaunama iš kito šaltinio nei mazutas, be to, džiovinant būtina naudoti termostatą, kad temperatūra neviršytų 30 °C.

Įtraukiamas reikalavimas, kad kiekviena partija būtų patvirtinama vadovaujantis 2.2 dalyje nustatytomis fizinėmis savybėmis.

Panaikinamos šios reglamentavimo nuostatos: „Perdirbimo patalpas turi patvirtinti sertifikavimo įstaiga. Jos turi atitikti galiojančius teisinius reikalavimus. Vienoje partijoje gali būti tik vieno augintojo iš vieno sklypo nuimtas derlius.“

Apsauga nuo straubliukų

Panaikinama ši reglamentavimo nuostata: „perdirbimo patalpoje, patvirtintoje sertifikavimo įstaigos.“

Įtraukiamas naujas straubliukų naikinimo metodas – anoksija.

Atnaujinamas terminio apdorojimo aprašymas siekiant veiksmingai pašalinti straubliukus (temperatūra, trukmė ir kt.).

Pakavimas

Įterpiamas naujas skirsnis, kuriame nurodoma, kaip produktas pateikiamas pardavimui.

Gilus užšaldymas

Įtraukiamas aprašymas, kuriame išdėstomos šios praktikos taisyklės: trukmė, temperatūra įvairiais rehidratacijos etapais, nusausinimas, pavieniui greito užšaldymo (IQF) metodas, laikymas ir kt.

☑ Šis pakeitimas turi įtakos bendrajam dokumentui.

Skirsnis

Ryšį su geografine kilme patvirtinantys duomenys

Aprašymas

Įterpiamas sakinys, kuriame pristatomas ryšys. Ryšys su geografine vietove grindžiamas pupelių „Haricot Tarbais“ geru vardu ir specifinėmis savybėmis. Tai ir odelės plonumas, ir grūdų spalva, kuriuos lemia geografinės vietovės gamtiniai ir žmogiškieji veiksniai.

Gamtiniai veiksniai

Išbraukiama pasikartojanti informacija.

Panaikinama lentelė, kurioje nurodytos su dirvožemio kriterijais susijusios tikslinės vertės, tačiau dirvožemio aprašymas paliekamas.

Drėkinimo aprašymas išbraukiamas atsižvelgiant į skirsnio „Auginimo būdas“ pakeitimą (praktikos valdymas).

Žmogiškieji veiksniai

Išbraukiamos anksčiau nurodytos vietovės, auginimo apimtys, maržos ir kantonų sąrašas.

Dar kartą pabrėžiami šie produkto ypatumai:

— grūdų spalva – nuo baltos iki kreminės,

— inkstiškos išvaizdos,

— plonos odelės tekstūra.

Priežastinis ryšys

Išsamiau paaiškinamas produkto ypatumų ir klimato bei dirvožemio ryšys.

Išbraukiami šie aspektai: seni rinkodaros ir eksporto kanalų duomenys, lyginamasis tyrimas su kitomis pupelėmis ir išvirtų pupelių juslinė savybė – minkštumas.

☑ Šis pakeitimas turi įtakos bendrajam dokumentui.

BENDRASIS DOKUMENTAS

Žemės ūkio produktų kilmės vietos nuorodos ir geografinės nuorodos

„Haricot tarbais“

ES registracijos numeris PGI-FR-0080-AM01 – 2025 10 10

1. **Pavadinimas (-ai)**

„Haricot tarbais“

2. **Geografinės nuorodos tipas**

☐ SKVN

☑ ☑SGN

☐ GN

3. **Valstybė, kuriai priklauso apibrėžta geografinė vietovė**

Prancūzija

4. **Žemės ūkio produkto aprašymas**

4.1. *Žemės ūkio produkto klasifikacija remiantis Kombinuotosios nomenklatūros pozicija ir kodu, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2024/1143 6 straipsnio 1 dalyje*

2005 99 – Kiti

0713 33 – Daržinės pupelės, įskaitant mažąsias baltąsias pupeles (*Phaseolus vulgaris*)

0708 20 – Pupelės (*Vigna* spp., *Phaseolus* spp.)

2004 90 – Kitos daržovės ir daržovių mišiniai

4.2. *Žemės ūkio produkto registruotu pavadinimu aprašymas*

„Haricot Tarbais“ – baltosios pupelės, gaunamos iš *Phaesolus Vulgaris* rūšies vijoklinių pupelių. Jos parduodamos:

— šviežios, ankštyse; ne mažiau kaip 90 proc. kiekvienos partijos ankščių yra bent 10 cm ilgio ir turi po tris grūdus; ankštys blyškiai gelsvai žalios spalvos, prinokusių pupelių ankštys kartais įgauna pavienių violetinių dryžių; perpjovus ankštys būna plokščios arba elipsės formos, raukšlėtos, su tvirtomis skaidulomis;

— džiovintos; ne mažiau kaip 90 proc. kiekvienos partijos grūdų yra bent 1,5 cm ilgio; grūdai būna nuo baltos iki kreminės spalvos, inkstiški, o mažiausias drėgnis – 12 proc.

4.3. *Su pašarų kilme susijusios nukrypti leidžiančios nuostatos (taikoma tik saugoma kilmės vietos nuoroda žymimiems gyvūniniams produktams) ir apribojimai žaliavų kilmei (taikoma tik saugoma geografinė nuoroda žymimiems perdirbtiems produktams)*

–

4.4. *Specialūs gamybos veiksmai, atliktini nustatytoje geografinėje vietovėje*

Pupelės „Haricot Tarbais“ dauginamos, auginamos, nuimamos, džiovinamos ir rūšiuojamos geografinėje vietovėje.

4.5. *Specialios žemės ūkio produkto registruotu pavadinimu pakavimo, pjaustymo, trynimo ir kt. taisyklės*

Šviežios pupelės „Haricot Tarbais“ rinkai pateikiamos saugiose užantspauduotose, orui laidžiose pakuotėse siekiant užtikrinti, kad produktas nesurūgtų.

Prieš parduodant galutiniam vartotojui, džiovintos pupelės „Haricot Tarbais“ rinkai pateikiamos hermetiškai uždarytose, saugiose ir užantspauduotose pakuotėse. Tinklinius maišelius naudoti draudžiama.

Giliai užšaldytos pupelės „Haricot Tarbais“ pakuojamos į hermetišką, saugią ir užantspauduotą pakuotę.

4.6. *Specialios žemės ūkio produkto registruotu pavadinimu ženklinimo taisyklės*

–

4.7. *Glaustas geografinės vietovės apibūdinimas*

Pupelės „Haricot Tarbais“ dauginamos, auginamos, nuimamos, džiovinamos ir rūšiuojamos SGN geografinėje vietovėje, kurią sudaro toliau nurodytų komunų, apibrėžtų 2025 m. Oficialiajame geografinių kodų registre, teritorija.

— Aukštutinės Garonos departamentas (40 komunų):

Ausson, Balesta, Blajan, Bordes-de-Rivière, Boudrac, Boulogne-sur-Gesse, Cardeilhac, Castéra-Vignoles, Cazaril-Tambourès, Charlas, Ciadoux, Clarac, Cuguron, (Le)Cuing, Escanecrabe, Franquevielle, Gensac-de-Boulogne, Larroque, Lécussan, Lespugue, Loudet, Mondilhan, Montgaillard-sur-Save, Montmaurin, Montréjeau, Nénigan, Nizan-Gesse, Péguilhan, Ponlat-Taillebourg, Saint-Ferréol-de-Comminges, Saint-Lary-Boujean, Saint-Loup-en-Comminges, Saint-Pé-Delbosc, Saint-Plancard, Saman, Sarrecave, Sarremezan, Sédeilhac, (Les)Tourreilles, Villeneuve-Lécussan.

— Žero departamentas (116 komunų):

Arblade-le-Bas, Armentieux, Arrouède, Aujan-Mournède, Aurensan, Aussos, Aux-Aussat, Barcelonne-du-Gers, Barcugnan, Bazugues, Beaumarchés, Beccas, Bellegarde, Belloc-Saint-Clamens, Berdoues, Bernède, Betplan, Bézues-Bajon, Blousson-Sérian, Cahuzac-sur-Adour, Cap-d'Astarac, Castex, Caumont, Cazaux-Villecomtal, Chélan, Clermont-Pouyguillès, Corneillan, Couloumé-Mondebat, Cuélas, Duffort, Esclassan-Labastide, Estampes, Galiax, Gée-Rivière, Goux, Haget, Idrac-Respaillès, Izotges, Jû-Belloc, Juillac, Laas, Labarthète, Labéjan, Ladevèze-Rivière, Ladevèze-Ville, Lagarde-Hachan, Laguian-Mazous, Lalanne-Arqué, Lamazère, Lannux, Lasserrade, Laveraët, Lelin-Lapujolle, Loubersan, Lourties-Monbrun, Malabat, Manas-Bastanous, Manent-Montané, Marciac, Marseillan, Masseube, Maulichères, Maumusson-Laguian, Miélan, Miramont-d'Astarac, Mirande, Moncassin, Monlaur-Bernet, Monlezun, Monpardiac, Mont-d'Astarac, Mont-de-Marrast, Montaut, Montégut-Arros, Monties, Pallanne, Panassac, Plaisance, Ponsampère, Ponsan-Soubiran, Préchac-sur-Adour, Projan, Ricourt, Riscle, Sadeillan, Saint-Arroman, Saint-Aunix-Lengros, Saint-Élix-Theux, Saint-Germé, Saint-Justin, Saint-Martin-Gimois, Saint-Maur, Saint-Médard, Saint-Michel, Saint-Mont, Saint-Ost, Sainte-Aurence-Cazaux, Sainte-Dode, Samaran, Sarraguzan, Sauviac, Scieurac-et-Flourès, Ségos, Sembouès, Sère, Tarsac, Tasque, Tieste-Uragnoux, Tillac, Tourdun, Troncens, Vergoignan, Verlus, Viella, Villecomtal-sur-Arros, Viozan.

— Atlanto Pirėnų departamentas (82 komunos):

Aast, Angaïs, Anoye, Arricau-Bordes, Arros-de-Nay, Arrosès, Arthez-d'Asson, Asson, Aurions-Idernes, Baleix, Baliros, Barzun, Bassillon-Vauzé, Baudreix, Bédeille, Bénéjacq, Bentayou-Sérée, Bétracq, Beuste, Boeil-Bezing, Bordères, Bordes, Bourdettes, Bruges-Capbis-Mifaget, Cadillon, Casteide-Doat, Castéra-Loubix, Castillon (Canton de Lembeye), Coarraze, Corbère-Abères, Coslédaà-Lube-Boast, Crouseilles, Escurès, Espoey, Gayon, Ger, Gerderest, Gomer, Haut-de-Bosdarros, Hours, Igon, Labatmale, Labatut-Figuières, Lagos, Lalongue, Lamayou, Lannecaube, Lasserre, Lembeye, Lespielle, Lestelle-Bétharram, Limendous, Livron, Lourenties, Luc-Armau, Lucarré, Lucgarier, Lussagnet-Lusson, Maspie-Lalonquère-Juillacq, Maure, Mirepeix, Momy, Monassut-Audiracq, Moncaup, Monpezat, Monségur, Montaner, Montaut, Nay, Pardies-Piétat, Peyrelongue-Abos, Ponson-Debat-Pouts, Ponson-Dessus, Pontacq, Pontiacq-Viellepinte, Saint-Abit, Saint-Vincent, Samsons-Lion, Sedze-Maubecq, Séméacq-Blachon, Simacourbe, Soumoulou.

— Aukštutinių Pirėnų departamentas (398 komunos):

Adast, Adé, Agos-Vidalos, Allier, Andrest, Anères, (Les) Angles, Angos, Anla, Ansost, Antichan, Antin, Antist, Arcizac-Adour, Arcizac-ez-Angles, Arcizans-Avant, Argelès-Bagnères, Argelès-Gazost, Aries-Espénan, Arné, Arrayou-Lahitte, Arrodets, Arrodets-ez-Angles, Artagnan, Artalens-Souin, Artiguemy, Artigues, Aspin-en-Lavedan, Asque, Asté, Astugue, Aubarède, Aureilhan, Aurensan, Auriébat, Aventignan, Averan, Aveux, Avezac-Prat-Lahitte, Ayros-Arbouix, Ayzac-Ost, Azereix, Bagnères-de-Bigorre, Banios, Barbachen, Barbazan-Debat, Barbazan-Dessus, Barlest, Barry, Barthe, (La) Barthe-de-Neste, Bartrès, Batsère, Bazet, Bazillac, Bazordan, Bazus-Neste, Beaucens, Beaudéan, Bégole, Bénac, Benqué-Molère, Berbérust-Lias, Bernac-Debat, Bernac-Dessus, Bernadets-Debat, Bernadets-Dessus, Bertren, Betbèze, Betpouy, Bettes, Bize, Bizous, Bonnefont, Bonnemazon, Bonrepos, Boô-Silhen, Bordères-sur-l'Échez, Bordes, Bouilh-Devant, Bouilh-Péreuilh, Boulin, Bourg-de-Bigorre, Bourréac, Bours, Bramevaque, Bugard, Bulan, Burg, Buzon, Cabanac, Caharet, Caixon, Calavanté, Camalès, Campan, Campistrous, Campuzan, Cantaous, Capvern, Castelbajac, Castelnau-Magnoac, Castelnau-Rivière-Basse, Castelvieilh, Castéra-Lanusse, Castéra-Lou, Casterets, Castillon, Caubous, Caussade-Rivière, Cauterets, Cazarilh, Chelle-Debat, Chelle-Spou, Cheust, Chis, Cieutat, Cizos, Clarac, Clarens, Collongues, Coussan, Créchets, Devèze, Dours, Esbareich, Escala, Escaunets, Escondeaux, Esconnets, Escots, Escoubès-Pouts, Esparros, Espèche, Espieilh, Estampures, Estirac, Ferrère, Fontrailles, Fréchède, Fréchendets, Fréchou-Fréchet, Galan, Galez, Gardères, Gaudent, Gaussan, Gayan, Gazave, Gazost, Gembrie, Générest, Gensac, Ger, Gerde, Germs-sur-l'Oussouet, Geu, Gez, Gez-ez-Angles, Gonez, Goudon, Gourgue, Guizerix, Hachan, Hagedet, Hauban, Hautaget, Hèches, Hères, Hibarette, Hiis, Hitte, Horgues, Houeydets, Hourc, Ibos, Ilheu, Izaourt, Izaux, Jacque, Jarret, Juillan, Julos, Juncalas, Labassère, Labastide, Labatut-Rivière, Laborde, Lacassagne, Lafitole, Lagarde, Lagrange, Lahitte-Toupière, Lalanne, Lalanne-Trie, Laloubère, Lamarque-Pontacq, Lamarque-Rustaing, Laméac, Lanespède, Lanne, Lannemezan, Lansac, Lapeyre, Laran, Larreule, Larroque, Lascazères, Laslades, Lassales, Lau-Balagnas, Layrisse, Lescurry, Lespouey, Lézignan, Lhez, Liac, Libaros, Lies, Lizos, Lombrès, Lomné, Lortet, Loubajac, Loucrup, Louey, Louit, Lourdes, Loures-Barousse, Lubret-Saint-Luc, Luby-Betmont, Luc, Lugagnan, Luquet, Lustar, Lutilhous, Madiran, Mansan, Marquerie, Marsac, Marsas, Marseillan, Mascaras, Maubourguet, Mauléon-Barousse, Mauvezin, Mazères-de-Neste, Mazerolles, Mazouau, Mérilheu, Mingot, Momères, Monfaucon, Monléon-Magnoac, Monlong, Montastruc, Montégut, Montgaillard, Montignac, Montoussé, Montsérié, Moulédous, Moumoulous, Mun, Nestier, Neuilh, Nistos, Nouilhan, Odos, Oléac-Debat, Oléac-Dessus, Omex, Ordizan, Organ, Orieux, Orignac, Orincles, Orleix, Oroix, Osmets, Ossen, Ossun, Ossun-ez-Angles, Oueilloux, Ourde, Ourdis-Cotdoussan, Ourdon, Oursbelille, Ousté, Ouzous, Ozon, Paréac, Péré, Peyraube, Peyret-Saint-André, Peyriguère, Peyrouse, Peyrun, Pierrefitte-Nestalas, Pinas, Pintac, Poueyferré, Poumarous, Pouy, Pouyastruc, Pouzac, Préchac, Pujo, Puntous, Puydarrieux, Rabastens-de-Bigorre, Recurt, Réjaumont, Ricaud, Sabalos, Sabarros, Sacoué, Sadournin, Saint-Arroman, Saint-Créac, Saint-Lanne, Saint-Laurent-de-Neste, Saint-Lézer, Saint-Martin, Saint-Pastous, Saint-Paul, Saint-Pé-de-Bigorre, Saint-Savin, Saint-Sever-de-Rustan, Sainte-Marie, Saléchan, Salles, Salles-Adour, Samuran, Sanous, Sariac-Magnoac, Sarlabous, Sarniguet, Sarp, Sarriac-Bigorre, Sarrouilles, Sauveterre, Ségalas, Ségus, Seich, Séméac, Sénac, Sentous, Sère-en-Lavedan, Sère-Lanso, Sère-Rustaing, Séron, Siarrouy, Sinzos, Siradan, Sombrun, Soréac, Sost, Soublecause, Soues, Soulom, Souyeaux, Tajan, Talazac, Tarasteix, Tarbes, Thèbe, Thermes-Magnoac, Thuy, Tibiran-Jaunac, Tilhouse, Tostat, Tournay, Tournous-Darré, Tournous-Devant, Trébons, Trie-sur-Baïse, Troubat, Trouley-Labarthe, Tuzaguet, Uglas, Ugnouas, Uz, Uzer, Vic-en-Bigorre, Vidou, Vidouze, Vielle-Adour, Vier-Bordes, Vieuzos, Viger, Villefranque, Villelongue, Villembits, Villemur, Villenave-près-Béarn, Villenave-près-Marsac, Visker.

5. **Ryšys su geografine vietove**

Priežastinis ryšys su geografine kilme grindžiamas

☑ geru vardu

☐ tam tikra ypatybe

☑ kitomis savybėmis

Ryšio santrauka

Ryšys su geografine vietove grindžiamas pupelių „Haricot Tarbais“ geru vardu ir specifinėmis savybėmis. Tai ir odelės plonumas, ir grūdų spalva, kuriuos lemia geografinės vietovės gamtiniai ir žmogiškieji veiksniai.

„Haricot Tarbais“ – vijoklinis augalas, turintis daug šakų ir vešlią lapiją bei galintis užaugti iki 2 metrų aukščio. Jo augimo ciklas trunka apie penkis mėnesius. Žydi etapais dviejų mėnesių laikotarpiu: nuo liepos 15 d. iki rugsėjo 15 d. Šioms ypatingoms savybėms užtikrinti reikalingos specifinės aplinkos sąlygos (dirvožemis, klimatas) ir tinkamas auginimo būdas.

Pirėnų papėdėje plytinčios ir Azorų anticiklono veikiamos geografinės vietovės klimatui būdinga Biskajos įlankos jūrinio klimato ir Tulūzos regiono žemyninio klimato dermė. Tokia padėtis patvirtina, koks reikšmingas ir svarbus klimato poveikis šiai intensyviai augančiai daržovei.

Auginant pupeles „Haricot Tarbais“ labai svarbi yra dirvožemio sudėtis. Tradiciškai pupelėms „Haricot Tarbais“ auginti skirtas dirvožemis yra priemolis, gana rūgštus, akmeningas, sveikas, jame yra pakankamai humuso ir jis nėra molingas. Taigi, augalus šildo Pirėnų kalnų upelių sunešti akmenukai, kurie dieną kaupia šilumą, o naktį ją išskiria. Dėl didelio organinių medžiagų kiekio taip pat išskiriama per daug azoto. Šis elementas ir pernelyg didelis vandens kiekis skatina augalus intensyviai augti, o tai kenkia ankščių vystymuisi.

Pavasarį sėjos metu auginimo vietovėje beveik nekyla vėlyvų šalnų pavojus, dirvožemis greitai įšyla ir kartu užtikrina pakankamą laidumą. Kadangi išdygę daigai būna silpni, dirvos paviršiaus temperatūra turi būti ne mažesnė kaip 15–17 °C ir drėgmės turi būti pakankamai, bet ne per daug.

Augimo laikotarpiu šaknų sistema yra silpnesnė nei greitai auganti lapija. Be to, ši sistema labai jautriai reaguoja į vandens stygių.

Auginimo vietovėje dirvožemis greitai išdžiūva, tačiau jis taip pat geba gerai išlaikyti drėgmę. Lyja nuolat ir augimo laikotarpiu beveik kasdien kyla audros. Šios gamtinės sąlygos puikiai tinka šiai kultūrai tinkamai vystytis.

Tuo pačiu laikotarpiu pupelėms „Haricot Tarbais“ keliami gana griežti temperatūros reikalavimai. Nukritus temperatūrai, sulėtėja augimo ciklas (+ 15 °C temperatūra stabdo vegetacinį augimą), o dėl aukštos temperatūros (+30 °C) nukrenta žiedai ir nesubręsta ankštys. Kadangi geografinėje teritorijoje temperatūros svyravimai yra nedideli, pupelėms „Haricot Tarbais“ sudaromos tinkamos augimo sąlygos.

Rugsėjo–spalio mėn., kai baigiasi ciklas, vyrauja ilgi švelnios temperatūros laikotarpiai, ypač sezono pabaigoje (feno efektas), kai kritulių iškrenta nedaug. Tokiomis palankiomis sąlygomis ankštys gali visiškai sunokti dar ant augalų, todėl išvengiama ligų, tokių kaip kekeras ir deguliai, dėl kurių grūdai supūva ir sugenda.

Šviežios pupelės turi būti nuimamos rankomis per kelis etapus.

Pupelėms „Haricot Tarbais“ atramą teikia kukurūzų stiebai arba tinkleliai. Tradiciškai šiai kultūrai paremti naudojami kukurūzų stiebai. Tinkleliai – neseniai pradėta taikyti praktika. Tinkamas atstumas tarp eilių ir augalų tankis užtikrina, kad augalai gautų pakankamai saulės spindulių. Taikant tokią auginimo praktiką užtikrinama daugiau saulės spindulių ir didesnė oro cirkuliacija, todėl sudaromos optimalios sąlygos augalų sveikatai, produktyvumui užtikrinti ir ankštims visiškai sunokti.

XVI a. iš Amerikos atgabentos pupelės priklauso *Phaseolus vulgaris* šeimai. Jas imta sodinti Tarbo lygumoje XVIII a. pradžioje, tuo pačiu metu, kai Tarbo vyskupas Monseigneur de Poudens, norėdamas išspręsti maisto nepritekliaus problemą, ėmė sodinti kukurūzus.

Kadangi pupelė yra vijoklinis augalas, kukurūzai jai tapo atrama. Abi šios kultūros buvo sodinamos kartu Tarbo lygumoje. Netrukus paaiškėjo, kad Bigoro regionas ypač tinka šiai veislei auginti, ir iš esmės tik Tarbo turguje buvo galima įsigyti šios rūšies pupelių. Norėdami tokių pupelių įsigyti ir jas perparduoti, didmenininkai padėjo garsinti šio kultūros gerą vardą. Palaipsniui pavadinimas „Haricot de Tarbes“ buvo pakeistas pavadinimu „Haricot Tarbais“.

Nuo XVIII a. pabaigos vis daugiau šaltinių kalbėta apie pupelių „Haricot Tarbais“ plantacijų svarbą ir naudojamus auginimo metodus. Didžiajame Aukštutinių Pirėnų departamento 9 metų statistinių duomenų sąvade Laloulinière teigia, kad pupelės buvo auginamos plotuose po atviru dangumi ir kad Bigoro Banjero slėnyje užaugintos pupelės buvo labai paklausios ir vežamos į Aukštutinę Garoną. 1813 m. Dralet tą patį pastebėjo kalbėdamas apie Adūro ir Arželes Gazosto slėnius. 1838 m. pupelės ir kukurūzai iš viso užėmė 14 000 ha, o 1881 m. – 18 500 ha plotą.

Nors auginimo mastas sumažėjo, pupelės ir pašarai išliko vieninteliai eksportuojami žemės ūkio produktai. 1923 m. šioms ankštinėms daržovėms auginti vis dar buvo naudojama apie 11 500 ha; tai sudarė 9,2 proc. ariamosios žemės. Iki šeštojo–septintojo dešimtmečio pupelės „Haricot Tarbais“ rinkoje buvo parduodamos 80 kg maišuose, vėliau gabenamos į kitus regionus ir šalis, ypač į Bordo ir Alžyrą. Praėjusio amžiaus šeštajame dešimtmetyje Prancūzijoje užaugintus kukurūzus pakeitė hibridiniai kukurūzai, o pradėjus naudoti pupelėms labai pakenkusius neselektyvius herbicidus, auginimo mastas gerokai sumažėjo. Todėl 1970 ir 1980 m. žemės ūkio valdų visuotinio surašymo (RGA) metu nurodomas tik 55 ha plotas, paskirstytas 650 valdų. Pažymėtina, kad rengiant oficialią statistiką nebuvo atsižvelgta į privačiuose soduose auginamas pupeles „Haricots Tarbais“. Beveik visuose Tarbo regiono soduose pupelėms „Haricot Tarbais“ auginti visada buvo skiriamos keturios arba penkios eilės.

Būtent devintajame dešimtmetyje ėmė burtis pupelių „Haricot Tarbais“ sektoriaus atstovai. Ūkininkų grupė, padedama Žemės ūkio rūmų, įsteigė augintojų sąjungą ir kooperatyvą. Vėliau remiantis šiomis dviem institucijomis buvo įkurta tarpšakinė pupelių „Haricots Tarbais“ asociacija.

Iš pradžių pupelės aristokratų ir buržuazinėje virtuvėje užėmė tik nedidelę vietą. Jos sudarė dalį pagrindinio valstiečių ir darbininkų raciono. Kūlimo laikotarpiu jos buvo verdamos avienos troškiniuose, o vynuogių derliaus nuėmimo metu – patiekiamos su sūdytomis kiaulės kojomis. Septintajame dešimtmetyje dėl susirūpinimo mityba keitėsi valgymo įpročiai. Džiovintos ankštinės daržovės apskritai, o ypač pupelės „Haricot Tarbais“, tapo nebe tokios populiarios. Prancūzijos pietvakariuose padėtis buvo kitokia, nes pupelės buvo naudojamos ruošiant įvairias vietines kasulė patiekalo variacijas: Kastelnodari, Tulūzoje ir Karkasone. Pupelių vartojimo lygis ir toliau išliko nepakitęs. Įvairūs pokyčiai padėjo atgaivinti teigiamą pupelių „Haricot Tarbais“ įvaizdį. Parduodant pupeles pusiau džiovintas, jos buvo laikomos veikiau daržove, o ne angliavandenių šaltiniu. Panašų poveikį turėjo sterilizavimo ir šaldymo praktika, padėjusi ilgiau išlaikyti ir transportuoti produktus. Tačiau tikrąjį pupelių „Haricot Tarbais“ sugrįžimą į kulinarijos pasaulį lėmė „confit de volailles grasses“ – žvėrienos paštetas, su kuriuo jos dažnai patiekiamos kaip šventinis patiekalas. Pupelės naudojamos ruošiant „moutonades“ – ėriuko kotletų patiekalus – ir kitus tradicinius kaimo šventinius patiekalus, kurie pritraukia miestiečius ir turistus, ieškančius savo valstietiškų šaknų.

Pupelėms „Haricot Tarbais“ būdingos šios savybės:

— grūdų spalva – nuo baltos iki kreminės,

— inkstiškos išvaizdos,

— plonos odelės tekstūra.

Atrinktoms pupelių „Haricot Tarbais“ veislėms būdinga spalva nuo baltos iki kreminės ir inkstiška išvaizda. Viena iš specifinių pupelių „Haricot Tarbais“ savybių yra plona odelė. Ši savybė buvo aiškiai įrodyta fiziškai tiriant pupelių „Haricot Tarbais“ grūdų struktūrą, naudojant skenavimą atliekantį elektronų mikroskopą. Šis Tulūzos aukštojoje valstybinėje chemijos mokykloje (ENSCT) atliktas tyrimas parodė, kad 100 µm storio grūdo apvalkalą sudaro dvigubas ląstelių sluoksnis, aiškiai atskirtas nuo kotiledonų, kurie sudaro didžiąją grūdo dalį, ir sudarytas iš krakmolo grūdelių, įsiterpusių į amilopektino struktūrą. Atskyrimą galima aiškiai matyti iš plono sluoksniuoto pereinamojo sluoksnio, kuris produktą termiškai apdorojus ir švelniai suspaudus leidžia po juo esančius kotiledonus lengvai atskirti nuo sėklos apvalkalo.

Per sėklų apvalkalą vyksta dujų apykaita ir skysčių difuzija su išorine aplinka, ypač pupelėms brinkstant, kai jos ruošiamos maistui. Šis apvalkalas anaiptol nėra lygus ir taisyklingas. Tokia nevienoda paviršiaus tekstūra, kuri turėtų būti lengvai juntama palietus, priklauso nuo džiovinimo proceso kinetikos ir intensyvumo, o šis procesas savo ruožtu yra susijęs su specifinėmis geografinės vietovės klimato ir derliaus nuėmimo sąlygomis. Iš tiesų ankstyvą rudenį, rugsėjo–spalio mėn., vyrauja ilgi švelnios temperatūros laikotarpiai (feno efektas) ir kritulių iškrenta nedaug. Tai leidžia pupelėms optimaliai sunokti. Ši pupelių savybė atsiskleidžia dar aiškiau, kai šviežios pupelės nuimamos rankomis per kelis etapus.

Be to, dirvožemio sudėtis taip pat turi įtakos pupelių „Haricot Tarbais“ odelės tipinei tekstūrai. Pernelyg molinguose dirvožemiuose užauga storesnės ir miltingesnės odelės pupelės. Šias savybes lemia būtent šio plono grūdo apvalkalo geba išsiplėsti, taip pat tai, kad jis lengvai atsiskiria nuo po juo esančių kotiledonų pereinamojo sluoksnio. Todėl pupelės „Haricot Tarbais“ pasižymi labai tipiškomis struktūrinėmis, kulinarinėmis ir skonio savybėmis. Jos gali augti tik tradicinės auginimo vietovės dirvožemio ir klimato sąlygomis.

Pupelės „Haricot Tarbais“ pelnytai yra tapusios prancūzų kulinarijos simboliu. Nors nuo seno pupelės „Haricot Tarbais“ garsėjo savo auginimo regione, dabar jos žinomos ir už jo ribų. Būtent žiniasklaidos pagalba apie pupeles „Haricot Tarbais“ žinoma nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. Jos figūravo kanalo „Canal+“ kulinarinėse laidose (1993 m.). Apie jas yra kalbėję įvairūs ekspertai: garsiausi šefai Alain Dutournier ir Michel Sarran bei įžymybės Pierre Perret (1986 m.) ir Jean-Pierre Coffe (1993 m.). Taip pat daug straipsnių buvo paskelbta regioninėje ir nacionalinėje spaudoje, įskaitant *Le Monde* ir *Cuisine Actuelle*. Visa tai patvirtina, kad pupelės „Haricot Tarbais“ yra tapusios vienu iš svarbiausių tradicinių Bigoro regiono ir Prancūzijos kulinarijos produktų. Pupelių „Haricot Tarbais“ pasaulis taip pat patraukė keleto žurnalo *FRAU* žurnalistų iš Japonijos dėmesį.

Elektroninė nuoroda (URL) į paskelbtą specifikaciją

https://info.agriculture.gouv.fr/boagri/document_administratif-27b30ae2-a8d8-448e-82ed-72b5918322ac